

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce

Autorka práce: Marie-Anna Bitnerová

Název práce: Práce vychovatelek v českých jeslích z hlediska akontability

Autorka posudku: Kateřina Konrádová

---

1) Věcný přínos práce a její přidaná hodnota

Bakalářská práce se věnuje problematice „jeslí“, přesněji řečeno se zaměřuje na stěžejní pracovníky/pracovnice tohoto typu zařízení – „vychovatele/vychovatelky“¹ (k terminologii viz dále). Po výzkumné stránce se jedná o téma či perspektivu uchopení tématu, kterému není věnována tak výrazná anebo častá pozornost. Z tohoto hlediska oceňuji, že se autorka rozhodla daným tématem zabývat ve své závěrečné práci, přičemž v textu navíc popisuje i možnosti, jak ve zkoumání pokračovat v rámci diplomové práce.

2) Strukturace práce

Předložená práce je strukturována formou odpovídající požadavkům na tento typ závěrečné práce, členění je tedy logické a na sebe navazující. Po úvodu následují cíle práce a výzkumné otázky, dále osnova práce obsahuje: přehled stavu poznání, teoretická východiska, metodologii a interpretaci výsledků, diskuzi, závěr a použitou literaturu (vč. seznamů a příloh). Autorka v rámci příloh uvádí i informovaný souhlas, scénář rozhovoru nebo kategorizaci kódů. Zejména poslední jmenované považuji z perspektivy otevřenosti či transparentnosti práce výzkumnice za velmi důležité a upřímně bych ocenila, pokud by se přidávání takovýchto příloh stalo u závěrečných prací standardem.

Celkové sevřenosti práce by podle mého názoru prospělo propracovanější propojení teoretických východisek s analytickou částí. V neposlední řadě kapitola věnující se stavu poznání v sobě mísí upřesnění věcné problematiky (např. otázky terminologie, legislativního ukotvení) i velmi stručný přehled stavu zjištění v dané oblasti (tj. předchozí publikace a závěrečné práce na toto téma). Zejména věcná východiska a desk research by si však zasloužila větší pozornost (podrobněji viz dále).

3) Stanovení výzkumných otázek a jejich zodpovězení

Autorka si stanovila 3 cíle deskriptivního charakteru. Zaprvé, popsat vychovatelky jeslí a práci v předškolních zařízeních. Zadruhé, popsat vztahy vychovatelek k jednotlivým aktérům skrze koncept akontability. Zatřetí, popsat, jaké panuje školní klima v jeslích, a vysvětlit, co ho ovlivňuje. U každého cíle jsou vymezeny 3 výzkumné otázky.

Ačkoli je analytická část v některých aspektech nedostatečně přehledná (např. první cíl je v analýze zrcadlen vlastní a poměrně obsáhlou kapitolou, zatímco druhý a třetí již splývá

---

¹ V souladu s předloženou bakalářskou prací používám v tomto posudku dále rovněž pojmenování „vychovatelka“ či „vychovatelky“.

pouze do jedné kapitoly) a informace se v ní do jisté míry opakují (např. otázka motivací), čtenář/čtenářka v textu postupně odpovědi nachází, přičemž autorka nakonec nabízí i shrnutí zjištění. U všech cílů a potažmo otázek přitom dochází k odpovědi zejména na základě dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů. Nicméně jako nejvíce problematické v tomto ohledu sledávám, že první cíl a související otázky nejsou syceny dalšími zdroji dat. U takto vymezeného cíle, respektive položených popisných otázek, bych očekávala pečlivější desk research (podrobný popis věcné problematiky), který by čtenáři/čtenářce dodal celkový obrázek a kontext těchto zařízení a podmínek práce v nich. Naopak zjištění z primárních dat bych u této otázky syntetizovala či připojila k popisu vzorku.

4) *Věcná správnost a přesvědčivost argumentace*

Jak jsem již zmínila výše, práce by si zasloužila detailnější vymezení věcných východisek. Autorka sice v počátku stručně vymezuje všechna zařízení péče (mateřské školy, dětské skupiny, zařízení provozovaná na základě živnostenského oprávnění a mikrojesle), ale pro čtenáře/čtenářku není zcela jasné, jakým způsobem terminologii dále používá a zda je tak její použití opravdu konzistentní napříč celou prací. Pokud tomu správně rozumím, výzkumný vzorek se skládá z informantek z dětských skupin pojmenovaných v práci jako vychovatelky, přičemž oficiální označení dětská skupina v textu autorka volně zaměňuje s označením jesle. Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, však jasně hovoří o „pečující osobě“ a několika způsobech získání odborné způsobilosti. Naopak vychovatel je pedagogický pracovník dle Zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, přičemž kvalifikace vychovatele je jednou z možných odborných způsobilostí pro „pečující osobu“ v dětské skupině.

Zároveň se v textu občas objevují další tvrzení, která nejsou vhodně datově podložena (např. vnímání vychovatelské profese).

5) *Propracování a aplikaci teoretických východisek a přístupů*

Vybraná teoretická východiska (teorie akontability, koncept školního klimatu) jsou pro práci relevantní. Nicméně v textu by mělo být vysvětleno, z jakých důvodů je vhodné či přínosné aplikovat oba uvedené přístupy na danou problematiku. Uvedená poznámka směřuje zejména na koncept školního klimatu, který je aplikován na de facto „neškolní“ prostředí. Navíc ke zkoumání školního klimatu existují standardizované nástroje, je škoda, že nejsou v práci využity či alespoň zmíněny. Za poznámku stojí i teorie akontability, která je běžně aplikována spíše v kontextu veřejných služeb. U této teorie jsem byla navíc velmi zvědavá, jak si autorka poradí s její aplikací v rámci sběru dat (ad scénář rozhovoru), podrobnější informace či reflexi zvoleného přístupu jsem v práci bohužel nenašla.

6) *Metodologický přístup a aplikace jednotlivých metod*

Metodologická úroveň práce rovněž splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Kvalitativní přístup je vzhledem k výzkumným otázkám a cílům adekvátní, pouze bych vedla diskuzi nad tím, zda se skutečně jedná o případovou studii. Metody sběru a analýzy dat jsou pro tento typ práce standardní.

Čtvrtá kapitola práce je poměrně podrobně a komplexně popsána, což je vhodné ocenit. I přes uvedené bych ovšem zmínila, že text působí místy trochu technicistně, vyskytují se v něm na několika místech nevhodně či zavádějícím způsobem formulovaná spojení (např. otázky byly formulovány spontánně, žádné zásadní rozdíly se na získaných datech neprojevíly, rozhovory jsem přepsala a provedla jsem doslovnou transkripci veškerých získaných dat).

7) *Využití literatury a dat*

Práce staví zejména na jiných závěrečných pracích a dále na několika dalších zdrojích (zejm. Hašková, Mundrác, Saxonberg 2012). Celkové množství použitých zdrojů tak není příliš rozsáhlé, navíc téměř absentují zdroje zahraniční, což lze s ohledem na téma a typ práce akceptovat. V textu celkově postrádám výraznější práci s legislativními veřejně politickými dokumenty, přičemž k popisu současného stavu je považuji za klíčové a optimální oproti odborné literatuře, která je navíc již několik let stará a uvedené informace tak nemusí být v souladu s aktuální legislativou.

8) *Stylistika a formální zpracování (citace, grafická úprava atd.)*

Z hlediska formálních náležitostí je závěrečná práce zpracována na dobré úrovni a odpovídá tak nárokům kladeným na bakalářskou práci. V textu se objevují pouze drobná pochybení – např. překlepy (str. 6, 14, 17), gramatická chyba (str. 52), absence pevných mezer (str. 3, 6) či pleonasmus (str. 15). V neposlední řadě nebyla zcela konzistentně použita citační norma (uvedené se týká zejména samotného seznamu literatury na str. 45 až 47) a u citací v textu podle mého názoru občas absentuje konkrétní určení kapitoly, části práce nebo stránky, ze které je čerpáno.

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „B“ či „C“ podle výkonu u obhajoby.

Otázky k obhajobě:

1. V teoretické části bakalářské práce vycházíte z teorie akontability a konceptu školního klimatu. Upřesněte, proč a jakým způsobem jste uvedené aplikovala?
2. Jak přesně jste v rámci sběru a analýzy dat pracovala s pojetím vztahů z hlediska teorie akontability? Jak jste v tomto ohledu využila „práci s kartičkami“? Jak byste její použití vyhodnotila?

Datum: 6. června 2021

Podpis: Kateřina Konrádová